Այսու բարեպատեհ առթիւ կրկին մեր խորին շնորհակալութիւնը նուիրելէն ըզկնի առ Պ. Մկրտիչ Սանասարեանց, նաև կրծանուցանենք մեր Ազգայնոցս, զի նոյն Ազգասէր անձը՝ այսմագրոյս ներկայ Գ. զրդ շրջանին մէջ ևս բարեհաճեցաւ երկու երկու օրինակ Արարատ նուիրել Վանայ, Մշոյ, Կարնոյ, Աղեքսանդրապոլոյ, Դաւրիժոյ և Թէհրանի Ազգ. ուսումնարանաց, և մէն մի օրինակ՝ ի Լէպզիկ և ի Դօրպատ գտնուող երկու մերազնեայ ուսանողաց։

Խմբագրութեան Արարատ Ամսագրոյ

Եթէ պարտ է զերախտիս երախտաւորացն ճանաչել, հապա քանի՞ առաւել այնմ՝ որ ինքնայորդոր Ազգասիրութեամբ բարերարէ, և զօրէն գեղեցկին Յովսէփայ՝ ինքն յօտարութեան պանդխտեալ՝ ոչ զլանայ առատաձեռնութեամբ լցուցանել զկարօտութիւն սովալլուկ եղբարցն, և ոչ թէ զկորստական կերակուր, այլ զմտաւորական լուսաւորութեան բազմախորտիկ սեղան մատակարարէ՝ մաքուր և անխառն ցորեանի հացիւ և անխարդախ կաթամբ՝ ի մայրենական հարազատ անդաստանէ և մեղրածորան ստենէ պատրաստեալ՝ առ՝ ի պարարել և սնուցանել զոսկերս հարազատ որդւոցն Թորգոմեան Ազգիս . . . . . Առ մեզ ճանաչի սոյն վեհ բարերարն՝ ի Սանասարեանց Ազգիս շառաւիղէն բողբոջեալ՝ Մեծարգոյ Մկրտիչ Աղայն ի Ս. Պետերբուրգ բնակեալ, որ հայրենասիրական Ազգիս զգացմամբ՝ զերկու օրինակս յԱրարատ պատուական Ամսագրոյդ ստացեալ՝ յանուն Վասպուրականիս բարեկարգ դպրոցաց նուիրէ շարունակաբար. յորում պարունակեալ զեղեցիկ ճառս և բարոյական ընտիր խրատս Մատաղերամ մանկտիքն ամփոփելով՝ ի խելապատակի իւրեանց, ի շնորհս Ազգիս բարերարացն՝ լիցին քաղաքակրթեալ և պիտանի Անդամք Արամեան Ազգիս։ Ուստի ի գիմաց Վասպուրականիս դպրոցական մատաղերամ Հայ Մանկտւոյն հրապարակաւ զմեր շնորհակալեաց խորին հաւաստիս մատուցանեմք Նորին Ազնուութեան Սանասարեանց բարերարին՝ ի ձեռն Ազգօգուտ և պատուական Ամսագրոյդ, տալով համառօտագիծ գրութեանս հիւրընկալութիւն։

Մնամ Ձեզ և Բարերարիս յաւէտ երախտապարտ Խ. Ծ. Մէրոէն Տ. Ադոմեան, Ադենոդոկ Ազգ. Դ-ոց. Էրէց Վ-ոդ-ոյ-ոնի

Վան Ռասչնորդարան

25. նոյեմ. 1869։

Խմբագրութեան Արարատ Ամսագրոյ

Հոգաբարձութիւնս Աստրախանայ Հայոց Հոգևոր Դպրոցաց՝ շնորհ. ունի խոնարհաբար մատուցանել խմբագրութեան Արարատ ամսագրոյ զբաղուած՝ ի կարգաւորութեանց իւրոց վասն բացման յԱստրախան Օրիորդական Դպրոցի առ՝ ի հրատարակել միջոցաւ ամսագրոյդ՝ ի գիտութիւն բարենախանձ համազգեաց։

Հոգաբարձուք Մինաս Քահանայ Միքիրտչեանց
Գրիգոր Սարգսեան
Սարգիս Բարջլեան։

Թ. 170

է 19 հոկտ. 1870 թ.
Աստրախան

Քաղաք

Հոգաբարձութիւնը Աստրախանայ Հայոց ծխական դպրոցների՝ նկատելով՝ որ աղջկունքը Հոգևորականաց և աղքատ կարգի ժողովրդոց քաղաքիս՝ մանաւանդ որբերը՝ միանգամայն զուրկ են մնում կարևոր դաստիարակութիւնից, որովհետև նոցա ծնողքը չունենալով նիւթական միջոց՝ հարկաւ չեն կարողանում կրթել իւրեանց աղջիկները, որ ժամանակին լինին բարեկիրթ մայրեր, կարևոր դատեց նոցա մտաւոր և բարոյական զարգացման համար բանալ Դպրոց աղջկանց։

Շրջանկատ դատողութիւնից յետոյ՝ այս խնդրոյ վերայ դուրս երևեցաւ, որ Աստրախանայ մէջ յատկապէս Հայերի արական սեռի մանկունքը ուսուցանելոյ համար՝ բաց՝ ի մասնաւոր ուսումնատներից, որք ունին ոմանք Հոգևորականներից, կան երեք ծխական Հոգևոր Դպրոցներ, (երկու դասատունով) մի Արքունական Հայոց ծխական Դպրոց ու Աղաբաբեան գաւառային Հայոց Ուսումնարան. և թէպէտ ցանկալի էր՝ թող թէ և

հարկաւոր, չպակասեցնել թիւը այդ վարժարանների և բանալ առանձին դպրոց վասն Օրիորդաց. պէտ որովհետև այն ժամանակ եկեղեցիները քաղաքիս կ'ննթարկուէին մեծագումար ծախուց, վասնորոյ Հոգաբարձութիւնը հարկադրեալ եղև 'ի թեթևութիւն ծախուց՝ մինը ծխական Հոգևոր դպրոցներից դարձուցանել օրիորդական Դպրոց*)։

Թոյլտուութեամբ Տէր Գէորգ վիճակաւոր Արքեպիսկոպոսի Աստրախանայ՝ այս մտադրութիւնը 'ի կատար բերելոյ համար Հոգաբարձութիւնը կարգաւորեց՝

1) Սրբոց Առաքելոցն Պետրոսի և Պօղոսի Եկեղեցւոյ թաղի ծխական դպրոցի աշակերտները տեղաւորելով երկու մնացեալ Դպրոցների մէջ, բանալ այն տեղ օրիորդաց համար դպրոց։

2.) Միտ դնելով հնարաւորութեանը աւանդել յիշեալ դպրոցի մէջ ժամանակի պիտոյքին յարմար առարկաներ՝ կրօնագիտութիւն, Հայերէն լեզու, Ռուսերէն լեզու, Թուաբանութիւն, Վայելչագրութիւն Հայերէն և Ռուսերէն, Ձեռագործութիւն, Ազգային երգեցողութիւն և այլ։

3) Աշակերտուհեաց թիւը սահմանել 40՝ 7 տարեկանից ց11, առաջարկելով ծնողացը՝ նոցա միաձև մթագոյն հանդերձով ուղարկել իւրեանց զաւակները Ուսումնարան**)։

4.) Նշանակել մի Տեսչուհի՝ միշտ բնակելոյ համար դպրոցի տանը և վերահասու լինելոյ, Ուսուցչաց և աշակերտուհեաց ջանացողութիւններին, որպէս և հոգ տանելոյ բարոյական և Ուսումնական մասներին։

5) Ընտրել բարերար Անդամներ Ուսումնասէր և բարեպաշտուհի կանանցից Աստրախանի՝ հրավիրելով նշանակել տարեկան տուրք յօգուտ դըպրոցին 10 ռուբլի։

6) Ուսումնական և Տնտեսական մասների աններսակիր կառավարութեան համար նշանակել տարեկան ծախք 1200 ռուբլի.—Վիճակային իշխանութիւնը՝ 'ի բաց հանելով առարկաների մէջից Ազգային երգեցողութիւնը և Պարը, այլ համառօտելով մի քանի ծախսերը՝ սահմանեց տարեկան ծախքը 950 ռուբլի, որք բաղկանալու են,

—--ից.

Ա. Ծխական դպրոցների մինը փակելից · 524

Բ. Թումանայ Յովհաննիսեան կրպակների եկամուտից 200

Գ. Նորին բարձր Սրբազնութեան նուիրագործելի գումարից 100

և Դ. Եղեալ Հոգևոր Սեմինարիայի և Տըպարանի Աստրախանայ դրամագլխոց տոկոսիքներից 126

Այս գլխաւոր հիմքերի վերայ բացուեցաւ Աստրախանում Օրիորդական դպրոց. որ տեղ ուսումնատուութիւն սկսեց տարւոյս Ապրիլի մէկէն։ Դպրոցի բացման և օրհնութեան հանդէսը՝ ըստ հրաւիրանաց Հոգաբարձութեան՝ կատարեց մարտի 29ին բարձր Սրբազան վիճակաւոր Արքեպիսկոպոսը, որ սահմանած մաղթանքը մատուցանելուց առաջ՝ բացատրեց ժողովուած բազմականին կանանց սեռի կրթութեան անհրաժեշտութիւնը, և օրհնեց աշակերտուհիները՝ ցանկանալով նոցա յառաջադիմութիւն առաջիկայ գործոց մէջ. Օրհնութեան կարգը աւարտելուց յետ եղեալ Հոգաբարձու դպրոցաց Պ. Դադաշեանցը ասաց հետևեալ ճառը։

ՀԱՄԵՍՏԱՓԱՅԼ ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՒ ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՊԱՐՈՆՆԵ՛Ր.

Այս րոպէիս մեք խնդրեցինք Թագաւորէն թագաւորաց օրհնութիւն ներկայ գործի համար. Այս օրվայ անցքը—բանալը Օրիորդների Ուսումնարանի—շատ նշանաւոր է. Ձեր շնորհալիերեն այս տեղ վկայումէ, որ դուք համակրութիւն ունիք դէպ 'ի այն բարի գործը, որին Աստրախան շատ ժամանակ է որ կարօտումէր ինչպէս սկիզբն մարդավայել կրթութեան աղջիկների, ապագայ

(*) Ներկայումս 2 եկեղեցիքը Աստրախանայ իւրեանց դրամագլխոց տոկոսիքից հաւասար մասամբ հատուցանումեն վասն պահպանութեան 3 ծխական Դպրոցաց 1622 ռուբլի՝ տարուայ մէջ։

(**) Ցանկացողաց թիւը դասել իւրեանց աղջիկները Ուսումնարանի մէջ, հասանումէր 80ի. այդ պատճառաւ Հոգաբարձութիւնը վիճակաւորութեամբ ընտրից սահմանած թիւը աշակերտուհեաց, յորոց 34 ձրիավարժ են և 6 Թոշակաւոր